

DR | GENERALDIREKTØREN

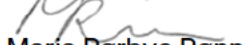
Maria Rørbye Rønn
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK- 0999 København C
dr.dk
16.08.2024

Klage over episoder af serien 'Grænsepolitiet'

Du har den 6. maj 2024 klaget over alle afsnit af serien 'Grænsepolitiet' sendt på DR1 og DRTV. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg er enig i.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Kopi:

Journalen
Etikchef Anja Lundberg Andersen, DR Kultur, Børn og Unge
Senior konsulent Mikkel Vincentz Pedersen, LSR
Redaktionschef Niels Jacob Schøtt, DR Nyheder
Led. redaktionschef Kirsten Marie Svendsen, DR Nyheder
Direktør Sandy French, DR Nyheder

Sagen kort

En seer klagede over en række, konkrete udtalelser og sekvenser i serien "Grænsepolitiet" vist på DRTV og DR1. Det var klagerens opfattelse, at DR medvirkede til at fremstille udlændinge som kriminelle. Der var dokumentation for de nævnte forhold, og DR viste i reportageform politiets arbejde med den dansk-tyske grænse. Klager får ikke medhold i de konkrete punkter.

Gennemgang af sagen

Den 6. maj 2024 klager (herefter benævnt 'Klager') over de seneste seks afsnit af serien 'Grænsepolitiet' sendt på DRTV og DR1. "Jeg er rystet over at DR har lavet et program med så høj grad af bias, der kan foranledige kraftige synspunkter imod fremmede. Alle på nær en sag, programmet viser, involverer udlændinge, der bliver undersøgt, hvilket giver seerne indtryk at det kun er udlændinge der bryder loven," skriver Klager.

Klager rykker for svar efter fem uger, og Klager rykker igen efter syv uger. Jeg beder hende om at præcisere sin klage, så det er muligt at besvare den specifikt og konkret. Den 24. juni skriver jeg til Klager:

"Først vil jeg gerne konstatere, at det er uacceptabelt, at du ikke har modtaget et svar på din klage. Normalt skal DR svare i første led på klager, men eftersom dette ikke er sket endda efter en rykker, vil jeg gerne behandle din sag. Imidlertid må jeg bede dig komme med mindst et par eksempler på den form for "bias", som du mener er gældende for alle seks programmer. Du skal altså finde sekvenser (og skriv ca-tidspunkt inde i programmet og hvilket afsnit) samt hvorfor du mener, at lige den sekvens viser at "tonen og dialogen specifikt er møntet på udlændinge," som du skriver i din klage. Ellers skal jeg gætte mig til, hvad det er for eksempler, som du finder uetiske.

Jeg afventer derfor et svar på dig med to eller flere eksempler, som jeg kan tage stilling til, før jeg går videre med sagen."

Herefter indsender Klager den 26. juni 2024 en uddybning af klagen.

Klager skriver:

"- Programmet viser 19 sager i alt, hvoraf 13 handler om udlændinge (68,4%) og fem involverede danskere (31,6%).

- Alle sager der involverer danskere, bortset fra en, opfattes ligegyldige, fx en dansker var involveret i en trafik ulykke, og en dansk bil havde ikke nummerplade på, imens sagerne der involverer udlændinge opfattes mere alvorlige, fx smugling af narkotika i både små og store mængder.

Vedrørende sekvenser der viser tonen og dialogen specifikt er møntet på udlændinge, ville jeg henviser dig til disse fire eksempler:

1. Afsnit 1 timecode 7:45-8:00

Politikommisær Jens Peter Rudbæk i briefing insinuerer at østeuropæer kommer til Danmark med stoffer.

2. Afsnit 2 timecode 10:10-11:00

Selvom Vicepolitiinspektør Jeppe Kjærgaard forklarer at alle biler skal kontrolleres, briefer politibetjenten de andre at det er udenlandske varerbiler som man skal kigge på, især rumænske, litauiske, polske, bulgarske og lettiske køretøjer.

3, Afsnit 2 timecode 15:50-16:45

Politibetjenten formoder at varerne der ligger i en spansk-registreret bil med en marrokansk fører var tyverikoster, selvom der ikke er beviser for det. Jeg kan ikke se hvorfor "en spansk-registreret bil" og "en marrokansk fører" er relevant og værd at nævne.

4. Afsnit 5 timecode 24:53-25:00

Politibetjenten siger at personer som de mistænker for at begå kriminelle handlinger er tit udlændinge."

Efter dialog med redaktionen modtager Klager svar den 27. juni 2024 fra redaktionschef Niels Jacob Schøtt. Han skriver blandt andet:

"I programserien Grænsepolitiet følger vi politiets arbejde i den politienhed, der hedder UKA Vest. Politiet beskriver selv UKA Vests overordnede opgaver således:

Udlændingekontrolafdeling Vest (UKA Vest) er en specialenhed i Syd- og Sønderjyllands Politi, der er placeret i Padborg. UKA Vest bekæmper grænseoverskridende kriminalitet i grænseområdet, ligesom afdelingen analyserer, efterforsker og monitorer grænseoverskridende kriminalitet i grænseregionen - eksempelvis omrejsende kriminelle grupper og arbejder i den forbindelse tæt sammen med Landespolizei, Bundespolizei og Zoll i Tyskland. UKA Vest har endvidere ansvaret for den midlertidige grænsekontrol til Tyskland.

Vi har i programmerne forsøgt at vise en palette af politiopgaver, der er dækkende for det arbejde, de udfører.

Da den midlertidige grænsekontrol blev indført i Danmark i 2016, var formålet bl.a. at skabe et bedre overblik over flygtninge- og migrantstrømmen. Det har UKA Vest altså stået for i den vestlige del af landet siden. Vi har som medie ingen holdning til, om det er rigtigt eller forkert, men det er et arbejde, som dansk politi udfører, og som løbende bliver diskuteret politisk. Når vi viser, hvordan en udlænding uden papirer bliver afhørt og kørt tilbage til Tyskland, eller hvordan en asylansøger bliver afhørt og siden kørt til Sandholm, så er det reelle eksempler på, hvordan indrejsekontrol foregår. Mens vi optog, blev indsatsen omlagt, så fokus i højere grad blev på det kriminalitetsbekæmpende arbejde frem for indrejsekontrol. Den store dopingsag med ransagninger, anholdelser og beslaglæggelser er et godt eksempel på, hvordan UKA Vest håndterer den type opgaver. Begge dele er i offentlighedens interesse. Uanset etnicitet på de borgere, som i den forbindelse kommer i kontakt med politiet.

Når du i din første henvendelse skriver, at alle sager i programserien på nær en involverer udlændinge, der bliver undersøgt, så er det ganske enkelt ikke rigtigt. De, der mangler pas og søger asyl eller bliver afvist, er selvsagt alle udlændinge, men ellers er det en meget broget flok mennesker, som politiet

anholder/undersøger serien igennem. Blandt dem er der både etniske danskere og borgere fra andre lande.

Du har i din anden henvendelse lavet din egen opgørelse og i forlængelse af den også din egen vurdering af, hvilke forseelser du anser som ligegyldige eller alvorlige. Det, du benævner som ligegyldigt, er sager, der fører til sigtelser. Derfor køber jeg ikke din præmis om, at de er ligegyldige. I den sammenhæng nævner du også en dansk bil, som ikke havde nummerplade på. Netop fordi den ikke havde de lovpligtige nummerplader, kunne betjentene ikke vide, hverken indregistreringsland på bilen eller førerens nationalitet.

Og så til dine eksempler:

1. Afsnit 1 timecode 7:45-8:00

Politikommissær Jens Peter Rudbæk i briefing insinuerer at østeuropæere kommer til Danmark med stoffer.

Citatet er retteligt: "Vi har krig i Europa, og det sætter også sit præg her på grænsen. Vi er særligt opmærksomme på både østeuropæere, personer der færdes over grænsen, hvor vi har en mistanke om, at der ikke er helt rent mel i posen." At han her skulle insinuere, at østeuropæere kommer til Danmark med stoffer – det er din tolkning. Det er ikke det, manden siger, så den tolkning må stå for din egen regning.

2. Afsnit 2 timecode 10:10-11:00

Selvom Vicepolitiinspektør Jeppe Kjærgaard forklarer at alle biler skal kontrolleres, briefer politibetjenten de andre at det er udenlandske varebiler som man skal kigge på, især rumænske, litauiske, polske, bulgarske og lettiske køretøjer.

Vi gengiver dette, da det er deres primære fokus på denne storkontrol. Som beskrevet ovenfor er omrejsende kriminelle jo en af UKA Vests primære opgaver. Og da dette er en kontrol af køretøjer på vej ud af landet, går politiet efter at undersøge om fx tyvekoster bliver bragt ud af Danmark af omrejsende kriminelle, som sælger kosterne videre uden for Danmark.

3, Afsnit 2 timecode 15:50-16:45

Politibetjenten formoder at varerne, der ligger i en spansk-registreret bil med en marokkansk fører, var tyverikoster, selvom der ikke er beviser for det. Jeg kan ikke se hvorfor "en spansk-registreret bil" og "en marokkansk fører" er relevant og værd at nævne.

Her nævnes det, fordi det får betjentene til at studse. Når bilen er indregistreret i et andet land end førerens bopæl, så kan det være indikation på, at føreren kører en bil, der ikke er hans egen, og derfor er indblandet i kriminalitet. Det er også en sådan undren, der fører til, at amerikaneren med svampe og cannabisprodukter i den allerførste scene i episode 1 bliver vinket ind til siden.

4. Afsnit 5 timecode 24:53-25:00

Politibetjenten siger at personer, som de mistænker for at begå kriminelle handlinger, tit er udlændinge.

Den fulde sammenhæng er, at der bliver sagt: "Indledningsvis, når vi retter henvendelse til personer, vi mistænker for at begå en kriminel handling, så er der tit tale om udenlandske personer. I den forbindelse handler det om hurtigst muligt at kunne kommunikere med de muligheder, der nu lige er til rådighed. Den endelige, egentlige afhøring foregår først senere inde på politistationen, hvor der bliver anvendt en godkendt tolk."

Det er en interviewbid, der forklarer, hvorfor betjenten sidder med Google Translate og stiller spørgsmål til chaufføren af bilen med de mange kilo kokain i. Interviewbiddet forklarer seerne, at der altså her ikke er tale om en decideret afhøring, men at den følger senere med rigtig tolk. Det er efter min opfattelse på ingen måde en bid, der mistænkeliggør udlændinge, men derimod en bid, der forklarer politiets arbejdsmetoder, når der er tale om udlændinge, der ikke taler dansk."

Den 8. juli 2024 anker Klager svaret fra DR.

Sammenfattende skriver Klager i sin ankemail:

"1. Jeg mener ikke DR har været grundige nok i deres tilgang af et emne der er så samfundspolitisk følsomt.

2. Jeg synes ikke svaret fra Niels har udvist megen inklusivitet, hvilket er af yderste vigtighed i disse tider. Han fokuserede mest på at understrege at mine fortolkninger var forkerte, end at udvise en smule hensyn til et anderledes syn på tingene. Jeg mener ikke dette stemmer overens med DR's politik om inklusion.

3. Endeligt er jeg specifikt uenig i afvisningerne Niels gav i to af mine pointer.

a) At forbrydelser i serien begået af udlændinge er mere alvorlige end dem begået af danskere. Den hårdeste straf en dansker får, er en bøde på 10,500 kroner, mens udlændingene får henholdsvis seks og ni års fængsel. Dette viser for mig en tydelig bias, medmindre der findes statistikker der kan bekræfte dette, hvilket Niels ikke formåede at fremføre i sit svar.

b) Som jeg skrev d. 2. juli - finder jeg ræsonnementet for case#3 dybt bekymrende."

Procedure

Det følger af DR's etiske retningslinjer, at en klage skal være besvaret senest fire uger efter, at den er modtaget. Det er ikke sket i dette tilfælde, da klagen først er besvaret den 27. juni 2024 efter to rykkere. Klagen skal være besvaret af den ansvarlige chef, hvilket er sket. Den skal forholde sig til klagepunkterne, hvilket også er tilfældet. Den skal indeholde klagevejledning, hvilket ikke er tilfældet.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Klager har i sin ankeskrivelse opsummeret sine klagepunkter i tre overordnede punkter, hvor det tredje punkt rummer et underpunkt a og b. Dem vil jeg gennemgå sammenfattende til sidst i dette afsnit. I første del af indstillingen gennemgår jeg Klagers kritikpunkter og DR's svar.

Det første eksempel, Klager fremdrager, er fra afsnit 1. Her skriver Klager at den interviewede politikommissær Jens Peter Rudbæk insinuerer, at østeuropæere kommer til Danmark med stoffer.

Som DR anfører, så siger Jens Peter Rudbæk ikke det, som Klager mener, at han siger. Politiet skal være særlig opmærksom på både østeuropæere og andre personer, der færdes over grænsen, hvor politiet har mistanke om, at der ikke er "rent mel i posen".

At politiet finder det oplagt at koncentrere indsatsen om mistænkelige personer, og heri særlig grad østeuropæere, som er fremhævet her, må formodes at bygge på politiets egen erfaring. Programmet skildrer hvordan politiet arbejder, og hvilke overvejelser politiet gør sig ved grænsekontrollen.

Klager får ikke medhold på dette punkt.

Eksempel 2: Her skriver Klager, at vicepolitiinspektør Jeppe Kjærgaard ganske vist siger, at alle biler skal kontrolleres, men vicepolitiinspektøren siger også, at det i særlig grad er rumænske, polske, bulgarske og lettiske køretøjer, der skal undersøges.

Som det påpeges af DR, så er DR med til en såkaldt "storkontrol", der netop har til opgave at finde rejsende kriminelle. Når politiet har erfaring for, som det gengives i indslaget, at det er netop disse nationaliteter, som er i fokus med hensyn til kriminalitet, er det en erfaringsvideregivelse, der er tale om i sekvensen. *"Det er udenlandske varebiler, det er rumæner, litauer og polske køretøjer, bulgarer, og det er letter, og det viser statistikker, at det er dem, der optræder oftest, når vi er ude at lede efter de kriminelle,"* siger vicepolitiinspektøren. DR skildrer den virkelighed, som møder UKA Vest, og det er ikke en overtrædelse af DR's etiske retningslinjer, at der citeres som ovenfor fra den briefing, som DR skildrer.

Eksempel 3:

Klager kritiserer og forstår ikke, at det skal nævnes i afsnit 2, at en bil, som Politiet mistænker for at indeholder tyvekoster, er spanskindregistreret og føres af en marokkanske chauffør.

DR svarer, at det nævnes, fordi det netop er disse forhold, der får politiet til at studse. Der henvises til en episode i afsnit 1, hvor det netop var en sådan undren, der førte til, at en amerikaner med svampe og cannabisprodukter blev vinket ind til siden.

Som med eksempel 2 lægger jeg også ved behandlingen af dette punkt vægt på, at da det er grænsepolitiets opgave at fange udenlandske kriminelle på rejse i Danmark, er det oplagt, at politiet interesserer sig for udenlandske køretøjer, og at DR som et naturligt led i skildringen af dette arbejder nævner som her, hvilket land en bil er indregistreret i, samt hvilken nationalitet føreren har.

Klager får ikke medhold på dette punkt.

Eksempel 4: Klager påpeger, at i afsnit 5 siger en politibetjent, at personer, som de mistænker for at begå kriminelle handlinger, tit er udlændinge.

Omstændighederne i denne sekvens er, at politiet har sigtet en udlænding for narkotikaovertrædelse og ved ransgning af bilen har fundet narkotika skjult i bilens hulrum. Her viser DR en på-stedet-afhøring via en googletolkning af den sigtede.

Som DR påpeger i kommentar til kritikken, foregår den egentlige afhøring først senere på politistationen af en godkendt tolk.

DR skildrer en hverdagssituation i politiets arbejde og citerer politiet for de erfaringer, politiet gør sig. Klager får ikke medhold på dette punkt.

Klager spørger mere generelt i sin oprindelige klage, hvorfor DR bruger ressourcer på en dokumentarserie om et så følsomt emne i en tid, *"hvor vores samfund er polariseret med højreorienterede xenofobiske synspunkter. Manglen på omhu og forståelse for dette kunne nemt imødekommes med en tydelig forklaring af UKA's virke."*

Grundlæggende er det op til DR at bestemme og prioritere, hvilke emner, man vil dække. Men jeg vil gerne føje til, at det ville være etisk betænkeligt, hvis DR gav udtryk for, at DR ikke kunne dække grænsepolitiets arbejde, fordi det indebærer en risiko for at programmets skildringer kunne misbruges eller misforstås i en politisk debat om udlændinge.

Det fremgår af DR's grundlæggende værdier, at DR skal være uafhængig og ikke styret af for eksempel politiske særinteresser. DR skal give en fair og redelig fremstilling af faktiske forhold, men det er ikke DR's opgave at tage hensyn til, hvilke konklusioner seere må drage af fremstillingen i en specifik udsendelse.

Klager skriver i sin anke, at DR ikke har været grundige nok i sin tilgang til et emne, der er så samfundspolitisk følsomt. Det er der svaret på ovenfor. Det ville være i strid med DR's pligt til at levere korrekte oplysninger, hvis DR skjulte, i hvilken grad UKA har med udlændinge at gøre i forhold til kriminalitet og hvilke nationaliteter, der er tale om.

Videre skriver Klager, at DR-chefen, der har svaret, ikke har udvist megen "inkludativitet", hvilket ifølge Klager er yderst vigtigt i disse tider. Det knytter sig til det forrige punkt, men igen er det ikke DR's opgave at skjule for eksempel politiets fangst af narkokriminelle udlændinge. DR skal skildre virkeligheden, også når denne kan være overraskende eller bekræftende for lyttere og seere.

Endelig er Klager uenig i de oplysninger, som DR har fremført i to eksempler. Ifølge Klager er den hårdeste staf en dansk statsborger i serien får 10.500 kroner, mens udlændinge får henholdsvis seks og ni måneders fængsel. Dette skulle ifølge Klager vise forskelsbehandling. Det fremgår dog ikke, hvilke tiltaler og domme, der er tale om eller andre oplysninger i øvrigt. Punktet er ikke dokumenteret, og Klager får derfor ikke medhold.

Endelig kritiserer Klager brugen af casen som anført i forhold til afsnit 2 om den spanskindregistrerede bil ført af en marokkansk statsborger. Klager anfører, at en divergens mellem der, hvor føreren bor, og hvor et køretøj er indregistreret, ikke automatisk bør være mistænkeligt. Klager oplyser, at Klager selv tidligere har lånt sin bil ud til venner fra udlandet.

Set i sammenhængen med den påklagede serie er der tale om kontrol af biler, der krydser grænsen til Tyskland på vej videre i Europa. DR svarer, at når en bil er indregistreret i et andet land end føreren kommer fra, kan det være en indikator på, at føreren er indblandet i kriminalitet. Der står ikke i DR's svar, at det er således, at føreren er indblandet i kriminalitet. Det er politiets opgave i sammenhængen at undersøge mistænkelig adfærd, og det er her DR's valg at skildre politiets arbejde ved grænsen. Det er ikke i dette program DR's opgave at stille spørgsmål til politiets overvejelser eller rigtigheden af de valg, politiet træffer. Programmet er en reportage-serie, der skildrer politiets arbejde med kontrollen ved den danske grænse. Klager kommer desuden ikke med dokumentation for, at skildringen af politiets arbejde er misvisende eller på anden måde viser et fortegnede billede af den typer kriminalitet og fordeling på nationalitet. Klagers argument afvises.

Konklusion og sammenfatning

En seer klagede over flere afsnit af reportage-serien 'Grænsepolitiet', som blev publiceret på DRTV den 4. april 2024 og sendt på DR1. Overordnet kritiserer Klager, at programmet giver en skæv fremstilling af udlændinge som kun kriminelle. Programmerne drejer sig om det daglige politiarbejde inden for Udlændingekontrolafdelingen Vest (UKA Vest), som bekæmper grænseoverskridende kriminalitet i grænseområdet mellem Danmark og Tyskland. Det er derfor relevant, at programmerne i reportagestil skildrer og beskæftiger sig med kriminalitet begået af udlændinge. Som det påpeges i svaret fra DR, beskæftiger programmerne sig også med etniske danskeres møde med politiet. Men selv om serien ikke beskæftigede sig med etniske danskeres kriminalitet, ville det stadig ikke være en overtrædelse af DR's etiske retningslinjer, da fokus for programmet netop er grænseoverskridende kriminalitet.

Det er netop dette, som første klagepunkt drejer sig om. Her siger politikommissær Jens Peter Rudbæk, at politiet skal være opmærksom på østeuropæere, som ikke har "rent mel i posen", men det er ikke korrekt, som Klager skriver, at politikommissæren insinuerer, at østeuropæere kommer til Danmark med stoffer. Klager får ikke medhold i dette punkt.

Klagers andet punkt drejer sig om, at vicepolitiinspektør Jeppe Kjærgaard siger, at det i særlig grad er rumænske, polske, bulgarske og lettiske biler, der skal kontrolleres ved en såkaldt "storaktion", hvor alle biler bliver kaldt ind. DR viderebringer her vicepolitiinspektørens udsagn, så det er ikke DR, der fremsætter dette udsagn, men i øvrigt fremgår det af episoden, at politiet netop har erfaringer for, at

det er biler fra disse lande, der er interessante i forhold til kriminalitet. Klager får heller ikke medhold i dette kritikpunkt.

Det tredje punkt drejer sig om, at Klager finder det forudindtaget, at politiet mistænker en bil, der er spanskregistreret og ført af en marokkansk chauffør, for at indeholder tyvekoster. DR svarer, at det netop var dette forhold, at en bil ført af en chauffør med en anden nationalitet end indregistreringen, der tidligere har ført til fangst. Igen skildrer DR i serien politiets arbejde og vurderinger, og det er ikke i strid med DR's etiske retningslinjer at viderebringe politiets mistanke om et en bil med en fører af anden nationalitet er mistænkelig.

Grundlæggende er det ikke DR's opgave – sådan som Klager giver udtryk for – at redigere serien med henblik på, hvordan modtagerne vil opfatte udenlandske kriminelle – et "emne, der er samfundspolitisk følsomt," skriver Klager. Programserien skildrer i reportageform politiets arbejde ved den danske grænse. Der er dokumentation for de valgte eksempler, og emnet for programmerne er at afdække, hvorledes politiet konkret arbejder med grænseoverskridende kriminalitet. LSR lægger her desuden vægt på, at Klager ikke kommer med dokumentation for, at skildringen af politiets arbejde er misvisende eller på anden måde viser et fortegnede billede af den typer kriminalitet og fordeling på nationalitet. DR skal skildre virkeligheden, også når denne kan være overraskende eller bekræftende for lyttere og seere.

Klager får ikke medhold.

Jesper Termansen, den 15. august 2024